

Załącznik
do Uchwały Nr XX/119/2021
Rady Gminy Budziszewice
z dnia 6 maja 2021 roku

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021 – 2025**

SPIS TREŚCI:

- I. WPROWADZENIE**
- II. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE**
- III. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE**
- IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY
BUDZISZEWICE**
- V. ADRESACI PROGRAMU**
- VI. REALIZACJA PROGRAMU**
- VII. ZASOBY GMINY BUDZISZEWICE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU**
- VIII. ZAŁOŻENIA PROGRAMU**
- IX. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021-2024**
- X. PODSTAWOWE ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU**
- XI. MONITORING PROGRAMU**
- XII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ**
- XIII. FINASOWANIE PROGRAMU**
- XIV. ZAKOŃCZENIE**

I. WPROWADZENIE

Zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jedno z poważniejszych zakłóceń życia społecznego. Obowiązek wyznaczania zadań mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie jest wytyczony ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustanowienie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przez Radę Gminy jest zadaniem pochodzącym z w/w ustawy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie precyzuje dla samorządu gminnego dalsze zadania tj.:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z głównym naciskiem na działania dydaktyczne mające na celu wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych uprawnień rodziców/opiekunów prawnych, u których istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy ma charakter długoterminowy. Działania obejmują lata 2021 – 2025. W oparciu o potrzeby i wystąpienie sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i przekształceniom.

II. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Fundamentalnym aktem zgodnie, z którym są wskazane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Definicję wyrażenia przemocy w rodzinie ustanawia art. 2 pkt 2 w/w ustawy, według którego przemoc w rodzinie to *„jedorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*, a pkt 1 cytowanego artykułu mówi, że *„członkiem rodziny jest najbliższa, a także wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca”*.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, zachowanie poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie zwana także potocznie przemocą domową to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16-19]. Ofiarami przemocy domowej są najczęściej osoby słabsze w rodzinie: kobiety, dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna – są to wszelkie czynności skierowane przeciw ciału ofiary. Takie zachowania mogą prowadzić do bólu i poważnych obrażeń fizycznych. Każde zachowania przekraczające granice cielesne drugiej osoby bez jej zgody są traktowane jako przemoc fizyczna. Wszelkie poszturchiwania, szarpania, kopanie, dawanie klapsów czy popychanie są czynami karalnymi.

Przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijne, żądanie posłuszeństwa, narzucanie poglądów, wmawianie choroby psychicznej, kontrola i utrudnianie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie, upokarzanie, wyzywanie, groźenie, ograniczanie snu, jedzenia itp.; to zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu.

Przemoc seksualna - to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych, przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych.

Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy. Uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie pieniędzy, okradanie.

Zaniedbanie – to ciągle niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. Zaniedbanie występuje również w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Wszystkie te formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną zgodnie z art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny. Artykuł 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny stanowi:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą

w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.”

III. PODSTAWY PRAWNE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to min.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

IV. DIAGNOZA ZJAWISJKI PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BUDZISZEWICE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2017-2020. W celu prawidłowego zaplanowania podejmowanych zadań niezbędne jest dokonanie analizy problemu przemocy w rodzinie w Gminie Budziszewice.

Gminę Budziszewice na dzień 30.11.2020 r. zamieszkiwało 2149 mieszkańców. Od 2012 roku na terenie gminy Budziszewice działa Zespół Interdyscyplinarny w skład którego wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Zakładu Opieki Zdrowotnej, Oświaty, Kuratorów Sądowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach, stale współpracuje z Policją, Sądem Rejonowym, Kuratorami Sądowymi, pedagogami placówek szkolnych oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budziszewicach. Współpraca polega na podejmowaniu interwencji, uzupełnieniu podejmowanych działań, poradnictwie oraz monitorowaniu problemów w środowisku. Poradnictwo specjalistyczne zapewnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim, które prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Osoby pokrzywdzone mogą skorzystać ze wsparcia psychologa oraz prawnika.

Jak wynika z danych do Przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Budziszewicach w latach 2017 – 2020 wpłynęło łącznie 20 ”Niebieskich Kart”.

Instytucja zakładająca Niebieską Kartę	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020
Razem	5	7	4	4
Policja	5	7	4	4
GOPS	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Budziszewicach.

Na terenie Gminy Budziszewice zjawisko przemocy jest najczęściej zauważane w rodzinach osób uzależnionych, nadużywających alkoholu. Jednak nie tylko alkoholik jest sprawcą przemocy, coraz częściej osoby majątne, lubiane i szanowane przez innych zadają ból i cierpienie swoim najbliższym. Zdarzenia przemocy domowej w ostatnim czasie są coraz częściej ujawniane. Dostrzega się efekt dotychczasowych działań informacyjnych prowadzonych zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, które skutkują dojrzałością świadomości ofiar przemocy do ujawnienia takich spraw. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Wyżej wymienione dane nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Budziszewice. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest wyższa, niż wskazują na to statystyki. Ofiary przemocy często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska przemocy.

Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Realizatorem opracowanego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będą instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach, Gminny Zespół Interdyscyplinarnej w Budziszewicach, Komisariat Policji w Rokicinach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

w Budziszewicach, Szkołę Podstawową w Budziszewicach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Budziszewicach, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim, organizacje pozarządowe.

VII. ZASOBY GMINY BUDZISZEWICE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budziszewicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Budziszewicach,
- Szkoła Podstawowa w Budziszewicach,
- Kościół Parafialny w Budziszewicach,
- inne.

Poza terenem gminy mają siedzibę:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Maz.,
- Sąd Rejonowy i Prokuratura w Tomaszowie Maz.,
- Komisariat Policji w Rokicinach.

VIII. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program opierać się będzie w głównej mierze na profilaktycznym przeciwdziałaniu, poprzez monitorowanie środowisk w bieżącej pracy socjalnej, wczesnym rozpoznaniu zagrożeń, zdiagnozowaniu przyczyn i ustaleniu planu zaradczego. Ponadto realizacja celów programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie;
- 2) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie;
- 3) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IX. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021 - 2025

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Cele szczegółowe programu:

- 1) skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy;
- 2) edukacja społeczna i rozwijanie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Budziszewice;
- 3) podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie (szkolenia);

- 4) zmniejszanie negatywnych następstw dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

X. PODSTAWOWE ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU

Cel: Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy.

Działania:

- 1) prowadzenie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Budziszewicach zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- 4) współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom;
- 5) zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Budziszewice przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Budziszewicach w celu diagnozowania skali zjawiska i monitorowania zmian.

Działania te będą realizowane całorocznie.

Realizatorzy: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Budziszewicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach, Komisariat Policji w Rokicinach, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz., Prokuratura Rejonowa w Tomaszowie Maz., Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budziszewicach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Budziszewicach, Szkoła Podstawowa w Budziszewicach, organizacje pozarządowe.

Cel: Edukacja społeczna i rozwijanie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Budziszewice.

Działania:

- 1) rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności;
- 2) umieszczanie informacji na stronach internetowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budziszewicach i Urzędu Gminy w Budziszewicach o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 3) udział w kampaniach społecznych, spotkaniach, wydarzeniach na temat przemocy w rodzinie;
- 4) opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych z zakresu umiejętności społecznych oraz przemocy w rodzinie;
- 5) opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- 6) prowadzenie w Szkole Podstawowej w Budziszewicach programów profilaktycznych, uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy w rodzinie oraz propagujących zachowania sprzyjające pozytywnym postawom w rodzinie;
- 7) prowadzenie programów i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.

Działania będą realizowane całorocznie.

Realizatorzy: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Budziszewicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach, Komisariat Policji w Rokicinach, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz., Prokuratura Rejonowa w Tomaszowie Maz., Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budziszewicach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Budziszewicach, Szkoła Podstawowa w Budziszewicach, organizacje pozarządowe.

Cel: Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie

Działania:

- 1) szkolenia resortowe;
- 2) uczestnictwo w konferencjach i seminariach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) szkolenia interdyscyplinarne z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Działania te będą realizowane całorocznie.

Realizatorzy: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Budziszewicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach, Komisariat Policji w Rokicinach, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz., Prokuratura Rejonowa w Tomaszowie Maz., Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budziszewicach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Budziszewicach, Szkoła Podstawowa w Budziszewicach, organizacje pozarządowe.

Cel: Zmniejszanie negatywnych następstw dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- 1) realizacja procedury „Niebieskiej Karty”;
- 2) współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Maz.,

Działania realizowane będą całorocznie.

Realizatorzy: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Budziszewicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach, Komisariat Policji w Rokicinach, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz., Prokuratura Rejonowa w Tomaszowie Maz., Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budziszewicach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Budziszewicach, Szkoła Podstawowa w Budziszewicach, PCPR, organizacje pozarządowe.

XI. MONITORING PROGRAMU

Monitorowanie Programu będzie prowadził Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który raz w roku, na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów, realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, powinien sporządzić sprawozdanie. Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie przedstawiać Radzie

Gminy sprawozdanie do końca I kwartału każdego roku zawierające dane zgromadzone w procesie ewaluacji i monitorowania oraz ewentualne propozycje zmiany zaplanowanych działań, sposobu ich realizacji oraz uwagi dotyczące funkcjonowania programu.

XII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy w Budziszewicach sprawozdanie z realizacji Programu.

XIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Budziszewice, które przewidziane będą na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł tj. np. z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.